

Iskolaérettség

I. Az iskolaérettség kritériumai

Az írás, olvasás, számolás elsajátításához szükséges funkciók az óvodáskorban fejlődnek a legintenzívebben. Ezek egyensúlya, működésük integrációja (egészségesen fejlődő gyermekeknél) nagyjából 6 éves korra alakul ki, a belső érés és a családi-óvodai nevelés eredményeként. Szomatikus, kognitív és szociális komponensek megfelelő fejlettségi szintje szükséges.

Mely képességekre van szüksége az iskolába lépő 6-7 éves kisgyermeknek?

- Pontos, differenciált vizuális észlelésre, ami magában foglalja az alak, forma, méret, szín pontos felfogását. Az összetartozó részek értelmes egészként való észlelésére (Gestalt-látásra). Megadott formák, színek megtartására, kiemelésére egy képi környezetből. Adott tárgyak térbeli helyzetének helyes felismerésére, megítélésére. Vizuális információk téri elrendezésére, sorba rendezésére.
- Az auditív információk pontos észlelésére, megkülönböztetésére. Ez magába foglalja adott hangok kiemelését, helyes egymásutániségének felismerését, hangcsoportok egységbe foglalását.
- Összerendezett, koordinált mozgásra, szem és kéz célszerű mozgására.
- Látott-hallott információk összekapcsolásának képességére, motoros visszaadására (intermodális integrációra).
- A rövidtávú - vizuális és verbális memória - megfelelő fejlettségére.
- Szándékos, koncentrált figyelemre, minimum kb. 10-15 perc időtartamot illetően.
- Megfelelő önállóságra, bizonyos fokú kudarctűrésre, másokkal való együttműködés képességére.

II. Mikor iskolaérett a gyermek?

Fizikális érettség:

- testsúlya eléri a 20-22 kg-os súlyhatárt, a 120-130 cm-es magasságot,
- átesik olyan változásokon (fizikális, fiziológiai – csont és izomrendszeri), mely lehetővé teszi számára a mozgáskoordináció megfelelő szintjét, (nagymozgásokban, finommotorikában, grafomotoros készség területén),
- terhelhetőségi szintje megfelelő: tud napi 4x30 percet ülni és irányítottan dolgozni,
- a fogváltás folyamata elkezdődött, mely a 2. alakváltozás beindulását jelzi, az idegrendszeri érettségéről tájékoztat, az iskoláskor kezdetét jelenti. Fogváltás beindulása előtt a gyermek idegrendszerének nagy megterhelés lenne a rendszeres, intenzív tanulás.
- Filippin fülpróba: eléri-e ellentétes kézzel a feje mögött átnyúlva a fülét.

Szociális érettség:

- elfogadja az irányítást, tud szabályt tartani, tud várni, a másikkal kooperatívan játszani, feladatot végezni;
- önállósága eléri azt a fokot, mely alkalmassá teszi saját maga ellátására (az öltözködés, vetkőzés, önálló étkezés, WC-használat, saját testének higiénája...), az önálló feladatvégzésre.

Érzelmi érettség:

- tud alkalmazkodni a változáshoz, beilleszkedése az új közösségbe nem nehezített, kötődései harmonikusak (ki tud építeni új kapcsolatokat);
- az alá- és fölérendeltségi viszonyoknak eleget tud tenni;
- kitartó (az első sikertelen próbálkozásra nem adja fel a probléma megoldásának lehetőségét);
- nincsenek szélsőséges hangulatváltozásai.

Mentális érettség:

Képes ok-okozati összefüggéseket felismerni, egyszerű logikai feladatokat analógiásan megoldani, tudja a figyelmét irányítani, legalább 10-15 percig összpontosítani.

Széles körű ismeretekkel rendelkezik, melyek alkalmassá teszik az általános iskolai követelmények elsajátítására:

- testséma és ujjak ismerete, (meg tudja nevezni testrészeit, ujjait); - térbeli viszonyok helyes értelmezése, a névutós szerkezetek [előtt, alatt, fölött...] megértése, a jobb-bal irányok alkalmazása;
- időbeli tájékozottság (napok nevei, évszakok jellemzői, napszakok ismerete);
- a színek ismerete;
- a számsor ismerete minimum 10-ig, mennyiség felismerése számlálás után, műveletvégzés – legalább eszköz segítségével -5-ös számkörben, szövegbe rejtett egyszerű műveletek megértése;
- saját adatainak ismerete;
- a környezetére vonatkozó egyszerű ismeretek.

A beszéd- és kifejezőkészség fontosságát is hangsúlyoznunk kell. Ideális lenne, ha iskolakezdésre a gyermek

- beszédhibája megszűnne;
- szókincse lehetővé tenné az olvasókönyv szavainak megértését, használatát;
- mondatalkotása megfelelné a magyar nyelv alapvető szabályainak;
- el tudna mesélni összefüggő történetet képsor alapján.

Oktatásunk a szóbeliségre épít. Ezért az iskolába készülő gyermek számára fontos, hogy verbális emlékezete olyan szinten legyen, hogy legalább két utasítást megértsen és végre tudjon hajtani. A mesehallgatás a fantázia, a belső képi világ megjelenítésének és kialakulásának fontos eszköze.

Marosi Renáta, fejlesztő pedagógus

